Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul insercțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĚR DE DUMINECA 2)

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 10.—Anul LIX. Brașov, Duminecă, 14 (26) Ianuarie 1896.

Něcazurile nóstre.

In ajunul Bobotezei, gândindu-ne la sórtea neamului nostru și la luptele, ce ne aștéptă în viitor, ni-am pus întrebarea: cum vom puté învinge noi Românii marele greutăți, ce se pun în calea vieții nóstre naționale, déçă noi înși ne ne vom împedeca și încurca unii pe alții la tot pasul, mâncându-ne și hîrâindu-ne necontenit?

Am vrut sě arătăm cu aceste cuvinte, că nu-s tóte bune la noi, că în mijlocul nostru bântue încă pěcatul strămoșesc al neînțelegerilor urîte și al desbinărilor nenorocite. Cu un cuvěnt, am voit sě punem degetul pe buba, ce ne dóre, care cóce de mult și acum s'a pornit sě spargă.

Aflat'au cetitorii „Gazetei" de Dumineca, ce lucrurî urîte s'au petrecut în timpul din urmă; aflat'au despre certele și scandalele dela Sibiiu, despre intrigele țesute prin conventicule secrete în contra președintelui comitetului Dr. Rațiu, și de sigur își vor fi pus întrebarea, că óre cu cale este, ca între fruntașii români sě isbucnéscă asemenî certe și neînțelegeri tocmai acum, când ar trebui sě fiă mai strîns uniți ca orî și când?

Cu atât mai mult se vor minuna și se vor cruci acuma, când vor afla, că acele certe urîte s'au străplântat chiar și între membrii comitetului partidului național, între cei ce împreună au suferit în închisorile unguresci dela Vaț și dela Seghedin.

E fórte dureros, că se întêmplă aceste lucrurî, că au început acum sě se certe și sě se hîrâe între ei chiar și aceia, dela carî nu se aștepta, decât pildă bună și frumósă de frățéscă unire și bună înțelegere. De altă parte însě trebue sě dicem, că déçă a fost un rěu ascuns în corpul nostru național, atuncî era timpul suprem, ca sě ésă odată, sě-l cunóscem și sě-i găsim leacul.

Și în adevěr, a fost și este încă un rěu ascuns în corpul nostru național. L'am simțit cu toții prea adese-orî în anii din urmă, când din chiar senin trebuia sě vedem și sě audim, cum o cétă de ómenî îngâmfațî și nesocotițî, pentru a-șî face mendrele și a-se preamări ei pe ei, aruncau cu noroiu în bărbații noștri cei mai vrednicî, cei mai cinstițî și cei mai neatěrnătorî; cum sěměnau între noi sěmênța desbinărei și a neîncrederei, bănuind, înegrind și clevetind când pe unii, când pe alții dintre bărbații noștri cei mai de valóre.

In contra acestor rele noi nu numai odată ne-am ridicat glasul, cerênd sě se pună capět uneltirilor fățișe și ascunse, ce împedecă lucrarea nóstră frățéscă; nu numai odată am arătat, că pe cât timp vor dăinui aceste stărî de lucrurî, dușmanii noștri vor avé un joc ușor cu noi și vom merge dintr'o înfrângere într'alta.

Relele și neajunsurile, de carî vorbiam și carî s'au încuibat de anî de dile în partidul nostru național, au isbucnit acum până și în sînul comitetului și fiind-că președintele Dr. Rațiu a luat în cele din urmă posiția hotărîtă față cu ele, vrênd a-le curma, cei cu zizaniile și cu intrigele s'au ridicat acum și în contra lui.

Ba, ce e mai trist, ómenii carî au provocat scandalurile cunoscute împotrivindu-se președintelui și orênduelilor sale făcute în numele comitetului, au aflat sprijin — nu scim cum și prin ce împrejurărî, — chiar și din partea lui Vasilie Lucaciu, care la consfătuirea, ce au avut'o membrii comitetului la 10 și 11 Ianuarie n. 1896, s'a pus pe partea celor ce nu voiau sě aprobeze procederea presidentului și în urmă a protestat cu alți cincî inși, prin gazetele dela noi și din România, susținĕnd, că Dr. Rațiu a abusat de puterea lui presidențială și că cu forța ar fi împedecat primirea propunerei, ca sě se reașede la „Tribuna" foștii redactorî, carî au făcut scandalurile și au vătěmat atât de greu pe presidentul.

O dispută tristă s'a încins acum asupra celor petrecute în acea consfătuire, dér orî-cum ar fi resultatul final al acestei dispute, ea dovedesce, că rěul neînțelegerei esistă și că trebue delăturat cu o di mai curênd, căcî altfel nu vom puté nicî-odată ajunge, ca sě luptăm în adevěr solidar și cu tótă puterea pentru apěrarea drepturilor nóstre naționale.

Ne oprim adî aicî cu firma speranță, că dușmanii neamului nostru nu vor avé parte multă vreme de bucuria, ce-o simt vědênd aceste neînțelegerî și desbinărî în sînul comitetului.

Vědênd și cunoscênd rěul, vom sci cu atât mai bine, ce sě facem și cum sě lucrăm, ca sě-l stîrpim din mijlocul nostru. La acéstă lucrare trebue sě se întrunéscă toțî bărbații noștri harnicî, cinstițî și cu durere pentru sórtea neamului lor.

Revista politică.

Mulțămita împěratului german. In dilele acestea s'a serbat în țéra nemțéscă împlinirea a 25 de anî dela înființarea împěrăției de adî. Acest jubileu s'a serbat cu mare strălucire în Berlin și în tótă împěrăția. In diua serbării, 18 Ianuarie st. n. împěratul merse la castelul Charlottenburg, unde se adunaseră toți fruntașii împěrăției, aicî împěratul se urcă pe tron și ceti stând în picióre un mesagiu, în care se amintiră învingerile din trecut și partea ce a avut'o prințul Bismark la sěvîrșirea unității Germaniei. După-aceea împěratul luă în mână stégul regimentului de gardă și făcu o juruință sěrbătoréscă, că *va apěra onórea poporului și a patriei, înăuntru și în afară.* Impěratul fu aclamat cu insufletire. Mai târdiu se ținù strălucita paradă militară. Séra a fost banchet festiv, ér Berlinul întreg era iluminat. Prințul Bismark n'a putut lua parte din causa sănătății, dér împěratul i-a scris o scrisóre autografă, în care îi mulțămi pentru meritele, ce le-a avut la înființarea Germaniei. In amintirea dilei, împěratul înființă un nou ordin numit; „Ordinul prusesc Wilhelm", pentru bărbați, femei și fete, care își vor câștiga merite spre binele poporului. Gazeta oficială publică acum mulțămita împěratului pentru dovedile de credință, ce i-s'au dat cu acest prilegiu din tótă împěrăția și și dela Germanii din străinătate, dela carî a primit nenuměrate telegrame și scrisorî de felicitare. Acéstă manifestație, dice împěratul, mě întăresce în credința, că poporul german nicî-odată nu va lăsa sě i-se ia ceea ce a câștigat la 1870 și 71, și tot-déuna va sci sě-și apere cele mai scumpe comorî cu ajutorul lui Dumnedeu.

Pregătirile Montenegrului. Din Cetinje se depeșéză *„Corespondenței ungare"*, că acolo a produs mare sensație un *Ucas al principelui Nichita*, în care acesta dă ordin, ca fiă-care luptător montenegrin sě fiă *complet armat* până în 1 Februarie. Tot-odată principele convocă o adunare poporală, și ținù o vorbire, în care el esplică, că Ucasul are de scop *pregătirea de resboiu a Montenegrilor.* „Noi nu vom ataca pe nimeni" dise principele Nichita în acea vorbire. „Cine însě ne va ataca pe noi, acela va atinge un șérpe. *Cu noi este Dumnedeu și Rusia.* Rusia nu are pe nimenî la spate, decât pe Dumnedeu și ghiața. Dér Rusia și noi nu ne temem de nimeni, decât singur de Dumnedeu!"

Alianță între Rusia și Turcia? Diarului engles *„Fall Mall Gazette"* din Londra, i-se anunță din Constantinopol, că *Rusia a încheiat o alianță ofensivă și defensivă cu Turcia*, asemenea alianței ruso-turcescî dela 1883, prin care Țarul era îndreptățit sě închidă Dardanelele dinaintea tuturor corăbiilor streine. Numitul diar afirmă, că e fórte probabilă și intrarea Franciei în acéstă alianță. Oficiul de esterne din Londra dice, că el nu scie încă nimica de încheiarea unei asemenî alianțe.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Căpitanul Jiumanca.

Povestire istorică din părțile Bănatului Timișan, de *Petre Broșteanu.*

Era la 2 Decemvre 1805. Diua întrégă, de cu dorî de diminétă până la începutul noptii, ținù bătălia dela Austerlitz, numită *„a celor trei împěrați:* între armata francesă, sub conducerea personală a marelui Napoleon, și între armatele tovarășe austriacă și ruséscă. Erau de față și împěrații Francisc și Alexandru, căcî se scia în amêndouě părțile, că sfîrșitul luptei va fi hotărîtor pentru campania întrégă și pentru sórtea celor ce purtau rěsboiul.

Multă vreme cumpăna apăsa când într'o parte, când în cea-laltă. Bětrânul sóre, obosit de neîntrerupta privire la atâta luptă zadarnică, și scârbit de șiróele de sânge omenesc, arunca cu întristare ultimele sale rade asupra acestei scene pline de grózǎ și în fine își ascunse pe încetul fața strălucitóre în vězduhul universului. Abia cu apunerea lui se sfîrși lupta crâncenă, învingênd armata francesă.

Armatele tovarășe austro-ruse, vědênd, că nu e speranță de-a mai isbuti cu contrarul lor, începură a-se găti de-o retragere, cât se putea mai favorabilă în împrejurările de față. Se numi o parte a armatei pentru acoperirea retragerei, va sě dică acéstă parte era jertfită pentru de-a puté scăpa restul armatei. Porunca dată ei era, de-a se susține în posițiunile ocupate până la un timp óre-care, și după aceea sě se retragă și ea în urma grosului armatei, firesce, décă se va puté.

Intre trupele, destinate pentru scutirea retragerii, se afla și o companiă de *grănițerî români bănățenî*, sub comanda căpitanului *Ion Jiumanca.*

Familia Jiumancanilor se numěra tot-déuna între acele distinse familii române, a căror sórte era din vechime strîns legată de sórtea Românilor bănățenî. Tradițiunile poporului amintesc adese-orî despre ei, ca partisanî însemnațî în resbóiele cu Turcii, renumițî pentru bravura și curagiul lor, dér cu deosebire și pentru simțěmintele nobile și pentru neclătita iubire, ce-o aveau către națiunea română pe atuncî, când tóte aceste idei și simțěminte sublime erau înecate în noroiul neculturei semibarbare, când Românul se temea de a-șî mărturisi consciința sa națională și se ascundea sub vělul efemer al creștinătății.

Pe atuncî trăia în nemijlocită atingere cu poporul român familia Jiumancanilor, mângâindu-l, încuragiându-l în desperarea sa, și profitând de ocasiunî îl oțelia în rěsbóiele micî, când cu unul, când cu altul dintre vecinii mărginașî.

Așa-dér nu era mirare, că și căpitanul Jiumanca, comandantul companiei sus pomenite, nutria tot ast-fel de simțěminte nobile naționale. Sórtea vitregă, ce apăsa némul sěu, — pe urmașii coloniilor lui Traian — îi apăsa și inima lui și neîntrerupt el se gândia și resgândia, că óre cum ar fi cu putință, de a-l scóte din prăpastia, în care era cădut poporul român...

Dér sě mě întorc la lupta dela Austerlitz. Porunca, ce-o primise căpitanul Jiumanca dela comandantul sěu, suna respicat, că are sě ocupe posițiunile satului Seratice și întăriturile lui dimprejur, ținute până acî de un batalion de grănițerî cu 4 tunurî, — sě se susțină acolo până la 10 óre séra și apoi sě le părăséscă și sě se retragă în direcțiunea corpului de armată.

In urma acestor disposițiunî, celelalte 5 companii părăsiră posițiunile ținute de ele, luând tunurile cu sine și ast-fel rěmăsese căpitanul nostru cu compania sa pentru apěrarea posițiunii.

*

Sórele era deja de mult apus, umbrele nopții se întindeau pe câmpiile pline de cadavre de ómenî și de cai, de rănițî, de tunurî împrăștiate și de tot felul de arme lăpădate. Bubuiturile tunurilor și pușcăturile încetaseră, flacările satelor, cătunelor și ale altor lucrurî, carî încă ardeau, se ridicau spre cer și-șî aruncau lumina lugubră pe câmpul de bătaiă; peste tot nu se audiau, decât strigătele, gemetele și suspinele de durere ale răniților, și numai

30 milióne pentru clădirĭ şcolare.

La intervenirea ministrului-preşedinte Sturdza s'au înţeles miniştrii — după cum află „Ziua“ din Bucurescĭ — ca sĕ împlinéscă cererea ministrului instrucţiunei publice, d-l Poni, şi se inscrie în budget suma de 30 milióne pentru localurĭ şcolare la sate, aşa ca în timp de şése anĭ pe fiă-care an sĕ se înscrie câte 5 milióne.

Şi-au făcut calcule că cu aceste 30 milióne se vor puté clădi în timp de 6 anĭ 3000 de şcóle rurale (sătescĭ) socotindu-se cam câte 10,000 lei (4800 florinĭ) de şcólă. Şcóla rurală va consta, în cele mai multe comune, din câte o singură sală de 80 metri pătraţĭ şi din locuinţa învĕţătorului, avêndu-se în vedere, că maioritatea şcólelor rurale vor avé câte un singur învĕţător.

Suma acésta de 30 milióne nu va fi însĕ de ajuns pentru a înzestra tóte comunele cu localurĭ de şcóla. Ar trebui pentru acésta cel puţin 80 de milióne, avêndu-se în vedere, că astădĭ sunt peste 300 comune în România, în carĭ nu sunt şcolĭ de loc, nicĭ aşa miserabile cum sunt în celelalte comune. Se sperézá însĕ că odată începutul făcut, guvernele vor înainta an de an sumele de lipsă pentru înzestrarea tuturor comunelor cu localurĭ de şcólă.

Ce deosebire mare între stările dela noi şi dela fraţii noştri din România. Miniştrii românĭ fac la calcule câte milióne le trebue ca sĕ zidéscă în tóte satele şcolĭ pentru ţĕranĭ, ér la noi sunt adĭ aprópe 3000 de şcolĭ clădite gata şi cele mai multe corĕspundĕtor cerinţelor legii, fără ca guvernul unguresc sĕ fi contribuit la ridicarea lor măcar c'un ban. Miniştrii unguresci se gândesc numai la clădirea de şcóle unguresci prin acele localităţĭ unde sperézá ei că s'ar puté poporul mai uşor maghiarisa.

Ba mai mult, noi Românii de dincóce nu numai că ne ridicăm clădirile şcólelor nóstre rurale (sătescĭ) din mijlócele nóstre proprii, fără nicĭ un ajutor din visteria statului, dér mai plătim şi pe învĕţător şi acoperim tóte trebuinţele şcólelor nóstre românescĭ tot din al nostru şi peste acesta mai suntem siliţĭ a plăti statului contribuţia pentru şcóle, ca sĕ ne facă din banii aceştia şcóle unguresci, pentru a ne maghiarisa...

Intêmplările dela Săcele.

In Săcelele de lângă Braşov, s'au întêmplat în sĕptĕmâna trecută nisce lucrurĭ fórte îngrijitóre, asupra cărora însĕ, zace încă un vĕl întunecos, deórece nicĭ autorităţile administrative nicĭ cele militare nu voesc sĕ comunice încă nimic despre cele ce s'au petrecut acolo, nicĭ locuitorii românĭ din Săcele nu sciu da informaţiunĭ sigure de ceea ce s'a întêmplat şi ce are sĕ mai urmeze.

Faptele la a căror cunoscinţă am putut ajunge, şi pe carĭ le-am putut constata până acum, sunt următórele: Lunĭ nóptea după Bobotéză o cétă de gendarmĭ a întrat în casele mai multor Românĭ săcelenĭ, dintre carĭ, partea cea mai mare veniserĕ acasă de prin România, — unde petrec la lucru, — ca sĕ fiă pe sĕrbătorĭ în mijlocul familielor. Pe aceştia, între carĭ atât tinerĭ cât şi mai bĕtrânĭ până la vêrstă de 40 de anĭ, **gendarmii imediat i-au deţinut şi i-au escortat la Braşov.** A doua dĭ, adecă Marţĭ, 12 dintre Secelenii prinşĭ au fost predaţĭ autorităţilor militare, au fost asentaţĭ, juraţĭ şi tot în aceeaşĭ dĭ, între plânsetele şi vaetele părinţilor, soţiilor şi copiilor lor, au fost duşĭ la gara din Braşov şi de-aci au fost **escortaţĭ cu trenul la Bruck lângă Viena** pentru ca acolo sĕ între în serviciul militar la regimentele de liniă staţionate în Bruck. Ceilalţĭ săcelenĭ prinşĭ, se dice, că au rĕmas sub pază în Braşov, unde şi acum se continuă cu ei anumite investigărĭ.

Pe Românii Săcelenĭ i-a cuprins aşa o spaimă şi gróză de aceste lucrurĭ întêmplate în comuna lor, încât aprópe toţĭ tinerii şi bărbaţii până la 40 de anĭ au fugit din Săcele, care în cătrău, probabil de frică, ca nu cum-va sĕ fiă şi ei pe neaşteptate escortaţĭ. Mai mulţĭ martorĭ ocularĭ ne comunică, că astădĭ nu mai vedĭ în comuna Săcele, decât numai femei, copii şi bĕtrânĭ.

Acésta este starea lucrurilor, pe cât am putut'o afla şi constata până adĭ. Se crede, că este la mijloc o **denunţare.** Despre cele ce vor urma vom da informaţiunĭ, după-ce se vor fini cercetările ţinute încă secrete. Atuncĭ ne vom puté da şi noi părerea în meritul lucrului.

Banĭ eftinĭ!

Comitat. S.-Dobêca, Ian. 1896.

In comuna *Feldióra* (M. Felegvár), protopopiatul Buzei, s'a înfiinţat în Februarie 1895, adecă acum e anul, o bancă unguréscă. Infiinţătorii ei sunt nisce locuitorĭ maghiarĭ de-acolo, în frunte cu preotul unguresc *Benedek*, şi cu preot. român *Demetriu Cupşa.* Aceştia au adus anul trecut 32,000 fl. din Pesta cu 5%, pe carĭ i-au împrumutat poporului din Feldióra şi încă dintr'o comună cu $7\frac{1}{2}$%, ba se dice, că ar avé de gând sĕ mai aducă încă 8000 fl. pentru a-i împărţi între ómenĭ.

Vedĭ bine, cu $7\frac{1}{2}$% li-s'a părut ómenilor, că banii sunt eftinĭ. Dér eftinia acésta a ţinut numai până când ómenii au luat datoria după cap şi au întrat în lanţurĭ. Acum li-au mai suit percentele de-ocamdată cu $\frac{1}{2}$, adecă la 8% şi de sigur le vor mai sui acuşa.

Dér mai mult decât percentele îl apasă pe bietul popor alte speculaţiunĭ, ce le face banca unguréscă pe spinarea lui. Aşa i-a ademenit pe bieţii ómenĭ sĕ se facă, vedĭ Dómne, *acţionarĭ*, — unora li-s'au pus în spinare câte trei acţii, după cum i-au putut ademeni. După fiă-care acţiă au de-a plăti, cum aud, câte 10 cr. pe sĕptĕmână, ér celor ce nu pot plăti la timp aceste cotisaţiunĭ, *li-se trag* **tot după 10 cr. câte 1 cr. pe sĕptĕmână,** ceea ce va sĕ dică **după 10 cr. 52 cr. la an,** s'ar veni **după 10 fl. — 52 fl. la an,** *după* **100 fl. — 520 fl. la an,** cu alte cuvinte **peste 500%.**

Étă, D-le Redactor, cât de „eftin“ sciu sĕ lucreze cu banii nouĕle băncĭ unguresci, ce se dice, că se înfiinţéză pentru *„ajutorarea“* poporului! Ómenii, carĭ s'au lăsat înşelaţĭ de „eftinătatea“ lor, acum se căesc, dér nu prea au ce face, căcĭ *sunt prinşĭ.*

Şi între întemeiătorii şi susţiitorii acestei băncĭ, cum am dis, se află şi „popa“ român Demetriu Cupşa. La Paştĭ vor fi cincĭ anĭ de când acest Cupşa este preot în Feldióra, şi în acest an el n'a luat în mâna lui nicĭ un diar românesc, ci *numai cărţĭ şi foi unguresci cetesce;* afară de biserică, *nu-l prea aude nimenĭ vorbind românesce, ci tot cam unguresce vorbesce;* despreţuesce tot ce e românesc şi înjură pe Românĭ, ér pe credincioşĭ, în loc de a-i conduce pe calea cea óblă, îi conduce la peire*).

Durere, acest preot nu e singur în felul sĕu în diecesa Gherlei. Chiar în acelaşĭ protopopiat, al Buzei, el are un soţ asemenea lui, pe Teodor *Nichi*, preot în Sz. Zsombor, care e tot aşa o creatură de plâns, ca şi el.

Pe lângă ast-fel de preoţĭ, vedĭ bine, nu le este greu speculanţilor streinĭ de-a jupui poporul nostru cum le place.

Om.

SCIRILE DILEI.

— 13 (25) Ianuarie.

Baritonul Popovicĭ în America. Cunoscutul cântăreţ român Dumitru Popovicĭ, care a fost multă vreme angajat la opera germană din Praga, şi este cunoscut şi publicului român braşovén din concertele sale date aicĭ înainte cu câţĭ-va anĭ, se află acuma în America. In urma succesului, pe care l'a avut în rolul lui Telramund din Lohengrin, în Bayreuth, d-l D. Popovicĭ a fost angagiat pentru o stagiune în Statele Unite. Diarele americane îi publică portretul şi-l laudă fórte mult ca cântăreţ escelent şi ca figură impuitóre pe scenă. Un diar din Chicago spune, că Popovicĭ este unul din cei mai marĭ cântăreţĭ wagnerianĭ şi că ceea ce l'a impins sĕ ia cariera operei germane a fost sfatul Reginei Românei, Carmen Sylva, care l'a audit într'un concert la Sinaia.

—o—

Din Agârbiciu, în comitatul Turda-Arieş, primim dela un plugar român o corespondenţă, în care se jăluesce tare în contra d-lui preot şi protopesbiter dela ei „Comuna nóstră“, dice plugarul nostru, „situată în protopresbiteratul gr. or. al Turdei, de când ne-am pomenit, tinerĭ şi bĕtrânĭ, a fost una din cele mai cinstite comune. Deşi locuitorii sunt pe jumĕtate Ungurĭ, Românii însĕ au ţinut şi ţin pasĭ cu Maghiarii, căcĭ conducĕtorĭ bunĭ am avut şi ne au condus la înaintare, şi poporul era luminat şi nu orbeca prin întunerec, lovindu se de stâncĭ şi bolovanĭ. Aşa a fost odată şi nu de mult. Dér de când a venit la noi d-l protopop ca preot, nu mai audim poveţe luminătóre, ci numai de birul d-sale ne vorbesce. Nu se mai mulţumesce cu birul de mai 'nainte, ci ne cere mai mult, dér nu cu vorbe bune, ci cu rĕul. Dér noi îl rugăm sĕ se trezéscă din rĕutatea, care l'a cuprins, şi sĕ nu se certe cu toţĭ poporenii şi în s.-biserică şi afară, ci sĕ ne fiă un părinte luminător, şi sufletelor nóstre mângăitor. Pe un poporan, care în dilele trecute se duse sĕ i ducă birul, adecă merţa de cucuruz şi 30 cr. pentru o di de lucru, d-sa, fiind-că nu se mai mulţumesce cu 30 cr. cum a fost întot-déuna, ci pretinde 40 cr., l'a huiduit din ogradă cu vorbe aspre şi supĕrătóre. Tot aşa au păţit şi alţĭ poporenĭ dintre cei mai de frunte, între carĭ şi d-l Ioan Vascan, cel mai cinstit în sat, care a făcut şi o fondaţiune de 80 fl. pentru s.-biserică“.

—o—

Al doilea semestru universitar. Atât la universitatea din Cluşiu cât şi la cea din Pesta, înscrierile pentru semestrul al 2-lea se vor face dela 1—12 Februarie inclusiv. Propunerile regulate la Pesta vor începe în 16 Februarie.

—o—

Bóle de vite şi de porcĭ. După datele oficiose sosite la ministeriul de agricultură, în timpul de faţă bântue bóle de vite şi de porcĭ în *1722 comune.* Acéstă gróznică întindere a bólelor lipiciose între vite şi porcĭ produce cele mai seriose îngrijirĭ. In unele părţĭ porcii mai ales au fost nimiciţĭ cu totul. Aşa într'un ţinut din comitatul Sabolciu abia au mai rĕmas câţĭ-va porcĭ, toţĭ ceilalţĭ au perit. In comitatul Albei încă sunt multe comune, în carĭ abia décă a rĕmas a decea parte dintre porcĭ, carĭ sĕ nu fi pierit.

—o—

La serata oficerilor. Proxima probă pentru „Romană“ şi „Lanciers“ se va ţiné Lunĭ în 27 c. la 5 óre p. m. în saleta nouei case pentru concerte.

—o—

Un domnişor pungaş. In sĕptĕmâna acésta s'a întêmplat, că o tînĕră cusĕtorésă trecênd pe-o stradă din Budapesta, se pomenesce de-odată cu un domnişor îmbrăcat elegant, care apropiându-se de ea îi dise: „Domnişóră, haina îţĭ este plină de praf.“ Rugă apoi pe tînĕra fată, sĕ-l lase sé-i ştérgă haina de praf şi o învită sub o pórtă. Naiva fată nu avù curagiul sĕ refuse serviciul complesantului cavaler şi se duse sub o pórtă, unde tînĕrul în adevĕr

*) Atâta rĕutate dela un preot faţă cu credincioşii sĕi ne pare cu neputinţă. Am dori sĕ se constate adevĕrata stare a lucrului. *Red.*

---

acolo, la satul Seratice, lupta se continua încă cu tótă înverşunarea neastêmpĕrată. Tóte cercările de apropiere ale Francesilor erau respinse; încă până a nu ajunge în apropierea întăriturilor şi până mai era cu putinţă a deosebi omul la o depărtare sigură, ei erau deja sdrobiţĭ şi siliţĭ a se retrage din reionul puşcăturilor nimicitóre ale Românilor grăniţerĭ.

Comandantul frances vedù, că nu-i de glumă cu ómenii aceştia; cugetând, că numĕrul lor va fi cine scie ce mare şi că cu puterile, de carĭ dispunea, nu-i va fi cu putinţă a ocupa posiţiunile apĕrate, raportà mai marelui sĕu şi cerù nou ajutor dela el. 'I se şi trimise îndată.

Scutiţĭ de întunecimea nopţii şi cu puterĭ îndecite, făcură Francesii încă-odată un asalt. Ei înaintau orbesce, nu le păsa, că împrejurul lor cădeau morţĭ şi răniţĭ de puşcăturile bine nimerite ale Românilor. Ér la urmă, vĕdênd Românii, că contra puterilor marĭ ale inimicului nu se mai pot ţiné în posiţiunile lor, se retraseră în curtea bisericei şi se postară acolo după murii ocolului bisericei. Inimicul însĕ îi urmărì mereu şi acolo, şi-i încungiurà din tóte părţile, încât Românii se vedeau lipsiţĭ de tótă speranţa de scăpare. Ast-fel vĕdênd Românii, că tótă lupta lor ar fi zadarnică, depuseră armele.

Mare fù uimirea Francesilor, după ce se apropiară de curtea bisericei şi vĕdură, că puterea, ce i-a ţinut atâta timp în scart şi i-a silit sĕ desvólte atâta putere în contra lor, nu consta, decât dintr'o mână de vitejĭ.

* * *

Tabĕra francesă era aşedată pe câmpul de bătaiă, medul nopţii se apropia, soldaţii, obosiţĭ de lupta crâncenă, durmiau ca morţĭ pe lângă focurile lor; numai colo mai era încă viéţă, unde se aflau Românii noştri grăniţerĭ.

Şedênd în grupurĭ micĭ, încăldindu-se şi ei pe lângă focurile lor şi încunjuraţĭ de străjile păditóre ale Francesilor, ei îşĭ petreceau nóptea cu poveştĭ şi povestirĭ despre diua trecută, despre cei căduţĭ, răniţĭ şi periţĭ dintre confraţii lor. Alţii vorbiau despre iubiţii lor de acasă din patria lor depărtată, despre dragele lor neveste şi dragii copilaşĭ, despre părinţii, fraţii şi surorile lor, carĭ póte că-i deplâng în credinţa, că sunt morţĭ şi periţĭ, neavênd nicĭ o scire despre sórtea lor.

In mijlocul acestor grupe se afla căpitanul Jiumanca, încungiurat de oficerii sĕi, locotenenţii: Scribeţie şi Stoica, şi de suboficerii sĕi, şi conversau şi ei.

— „Fiă ce va vré Dumnedeu, noi ne-am făcut datorinţa; ne-am bătut ca leiĭ, am stors admiraţiunea inimicului. De aceea, cum vedeţĭ, ne cinstesc, cum se cuvine unei trupe brave, deşi nenorocite“.

— „Sunt mândru, ca Român, pentru-că astădĭ Românaşii mei au dovedit, ce pot face, décă sunt conduşĭ de un căpitan din sângele lor, chiar şi într'o luptă pentru o causă strĕină. Décă ar avé sĕ se lupte pentru causa lor propriă naţională, ce minunĭ ar mai puté sĕ facă ei în eroismul lor! Insĕ sĕ stăm pe pace şi sĕ aşteptăm: ce ne va mai aduce sórtea“.

Ast-fel îşĭ petrecea căpitanul Jiumanca cu grăniţerii sĕi românĭ; paza francesă stĕtea împrejurul lor, cu puscile la picior şi, aruncând privirile nepăsătóre asupra grupurilor soldaţilor românĭ, póte că erau şi ei cu gândurile mai mult la iubita lor Franciă, decât la ocolirea prisonierilor streinĭ. Unul dintre cei dela pază însĕ îşĭ vine în fire şi se întrébă: „Mĕi, ce limbă vorbesc ómenii aceştia? Unele cuvinte par a fi curat francese, altele aprópe ca cele francese, altele sună mai mult ca limba italiană séu ca cea spaniolă, pe când altele sunt cu totul strĕine? Ce limbă sĕ fiă óre? italiană séu spaniolă nu e, căcĭ ambele le cunosc prea bine!... Stete aci şi ascultà.

Intr'aceea se apropià o patrolă condusă de un oficer pentru inspectarea posturilor. Sentinela raportà, că nu s'a întêmplat nimic; face apoi atent pe ofiţer la limbagiul prisonierilor şi-i spune, că prisonierii nu pot sĕ fiă Nemţĭ, nicĭ Slavĭ, de órece vorbesc o limbă cu totul deosebită de limbagiul nemţesc şi de cel slav; ea pare a fi o amestecătură din limbile francesă, italiană şi spaniolă.

îi sterse haina de praf, dér împreună cu haina, îi setrse și 15 fl, împreună cu portofoliul, ce-l avea în buzunar. In câte-va momente lucrul era isprăvit și fata, mulțumind tinĕrului, merse mai departe. Curênd după aceea observă hoția, dér era târdiu, căci pungașul își pierduse urma. Acum poliția îl urmăresce.

—o—

Cununii. D-l *Radu R. Cocă* din Cernat și d-ra *Aneta R. Moșoiu* din Tĕrlungenĭ se vor cununa în 21 Ianuarie v. c. în Tĕrlungenĭ. — D-l *George Ioan* și d-ra *Maria N. Stăiculescu* din Cristian se vor cununa tot atunci în biserica română din Cristian. — Dorim fericire tinerelor părechĭ.

—o—

Asentările în anul acesta se vor face în Bănat în dilele de: 16—18 Martie orașul Timișóra; în 19—24 Martie cercul central al comitatului Timiș; la Vinga în 9 Martie. In cercul Ciacovei dela 26—28 Martie; în cercul Buziaș dela 30—31 Martie în cercul Lipova dela 13—15 Aprilie. In cercul Recaș dela 25—30 Aprile. In cercul Aradului nou dela 27—29 Aprile; la Lugoșiu în 7 Martie; în cercul Lugoșului dela 5—6 Martie. In cercul Timiș dela 2—5 Martie. In cercul Begeiu dela 9—10 Martie; în cercul Murĕșului dela 12—13 Martie; în cercul Făgetului dela 14—16 Martie; în al Bozoviciului dela 27—30 Aprile; în cercul Caransebeș dela 12—17 Martie; în al Orșovei dela 18—20 Martie.

—o—

Pentru fumătorĭ. Din Viena se anunță, că țigările așa numite „Virginia", dela 15 Februarie încolo nu vor mai costa $5^1/_2$ cr. ci numai 5 cr. bucata.

—o—

Balul mascat al „Crucei roșii" se va da în 12 Februarie c. în sala de concerte a redoutei. Comitetul arangiator al balului a hotărît următórele: Damele, cu escepțiunea acelora carĭ vor merge pe galerii, tóte au sĕ fiă mascate, și peste hainele de bal au sĕ îmbrace domino. Bărbații nu sunt obligațĭ a-se masca. La miedul nopții tóte persónele se vor demasca. Biletele de intrare costă câte 1 fl. 60 cr. ér pe galeriă 2 fl. 50 cr. și se pot căpĕta la firmele Meschendörfer, Laszlo, frații Simay, și Theiss et Marton. Bilete se vor da numai înainte de bal, ér în séra balului dela 8 încolo se vor da bilete numai în casurĭ motivate, și numai direct din partea comitetului arangiator. La amintele firme se pot vedé din 30 Ian. încolo diferite mustre de domino, și se și pot procura vestmintele; masce se vor putea căpĕta însĕ numai dela firma Meschendörfer. Comitetul arangiator asigură publicul, că își va da străduință, ca sĕ corĕspundă tuturor așteptărilor.

—o—

Starea ghețurilor pe Dunăre. In orașele: Vĕrcerova, Severin, Gruia, Cetatea, Calafat, Bechet, Corabia, Turnu-Măgurele, Giurgiu, Calarași, Ostrov și Cernavoda, ghețurile curg și apa scade. Hârșova: ghiația oprită. Gura Ialomiței: ghețurile curg. Brăila: ghiața oprită. Isacea: ghețurile curg. Tulcea: ghiața oprită. Chilia Veche: ghețurile curg. Sulina: vênt Nord, apa cresce 4 c. m. Constanța: acoperit N. N. E. valurĭ. Zimnicea: nu curge ghiață. De vr'o câte-va dile Dunărea a început a se revĕrsa. Ast fel la Luncavița în apropiere de Isaccea, ea s'a revĕrsat pe o mare întindere, încunjurând tóte pichetele militare de pe frontieră. S'au trimis în ajutorul celor inundațĭ bancĭ de scăpare.

—o—

Sinuciderea căpitanului Carp. Despre acéstă tristă sinucidere întêmplată în Bucuresci în séra dilei de Bobotéză, „Epoca" aduce nouĕ amĕnunte. Căpitanul Carp era în vêrstă de 29 de anĭ, el a făcut studii stăluoite atât în scóla militară, cât și în scóla de rĕsboiŭ. George Carp a arătat tot-déuna o mare iubire pentru familia sa. Din prisosul sóldei sale el și-a ajutat cele douĕ surorĭ, carĭ sunt adĭ amêndouĕ măritate. Căpitanul Carp trăia retras și nu avea altă plăcere decât studiul. Era religios și nu se culca și nicĭ nu se punea la masă până ce nu se închina. E dovedit adĭ, că sinuciderea se datoresce unei nefericite dragoste. De aprópe un an căpitanul Carp întreținea relațiunĭ intime cu soția unui avocat din Capitală. Descoperindu-se lucrul, soțul s'a plâns generalului Arion, căruia i-a înmânat și corespondența căpitanului, surprinsă în împrejurărĭ destul de ciudate. Generalul Arion a chemat atuncĭ pe căpitanul Carp la comandamentul corpului de armată și i-a arătat obiectul plângerei soțului ultragiat. Căpitanul a recunoscut situațiunea dificilă creată unei femeĭ măritate și a promis generalului Arion, *pe cuvêntul sĕu de onóre*, că va rupe orĭ-ce legăturĭ cu femeia gândurilor sale. Căpitanul Carp a luat însĕ un angajament peste puterile luĭ, a cădut din nou în ispită și a scris iubitei sale. El după ce a scris soției advocatului, și-a adus aminte de cuvêntul de onóre dat generalului Arion și atuncĭ s'a hotărît sĕ facă pasul fatal pe care-l deplâng toțĭ. Causa sinuciderei este, prin urmare, o cestiune de onóre, și acésta se confirmă și prin următórele rêndurĭ scrise de căpitanul Carp prietenului sĕu intim, căpitanul Pătrașcu din Statul-major, în dina chiar când și-a curmat viața c'un glonț din revolverul sĕu: „*De óre ce mi-am călcat cuvêntul de onóre, nu mai pot trăi.*" Când căpitanul Pătrașcu primi scrisórea camaradului sĕu, orĭ-ce ajutor era prea târdiu, de óre-ce acesta își curmase deja firul vieței.

—o—

Mórte din causa unui cartof. Dilele aceste s'a întêmplat un Strigoniu, că soția unui fruntaș al orașului, cu numele Josef Rauch, cu ocasiunea unui prând și-a ars gâtul cu un cartof. Arsura a fost atât de mare și împreunată cu durerĭ atât de grozave, încât nenorocita femeiă temêndu-se, că nu se va mai vindeca în vecĭ, s'a sinucis.

Prima bibliotecă poporală ambulantă, înființată de Despărțĕmêntul I. (Brașov) al Asociațiunei, se va inaugura mâne în comuna Feldióra, predându-se în folosința poporului român de-acolo prin un delegat al comitetului din Brașov.

Biblioteca constă din 81 cărțĭ prețióse și alese cu deosebită considerare la trebuințele cetitorilor de tot felul. Tóte cărțile sunt legate solid și aședate după numĕr într'un dulap frumos, anume făcut. La bibliotecă e alăturat între altele și un registru al cărților, legat în legătură tare, pe-ale căruia pagine prime se află „Instrucțiunile privitóre la administrarea bibliotecei".

Ingrijirea și manipularea bibliotecei va fi încredințată Agenturei Asociațiunei, care va alege din sinul sĕu un bibliotecar chiămat a se ocupa în special cu acest lucru. După ce biblioteca va fi cetită, se va strămuta în comuna vecină, ér în Feldióra va fi dusă altă bibliotecă. Când în tóte cele 22 comune de pe teritoriul acestui despărțĕmânt se va înființa câte-o bibliotecă de acest fel — se înțelege, ca cărțĭ de cuprins diferit — poporul român din comitatul nostru și cărturarii sĕi vor avé la îndemână o lectură sănĕtósă, bogată și pururea variată, ér ceea ce e mai mult: cărțile date în mâna poporului vor fi alese și **controlate**. Vom mai reveni asupra acestui îmbucurător început, care după părerea nóstră e de neprețuit folos pentru cultura națională a poporului român din comitatul nostru.

Mulțămită publică.

Comitetul parochial român gr. or. din cetatea Brașovului vine prin subsemnații a achită publice sumele de mai jos și a esprima sentimentele sale de profundă mulțămită domnilor mai jos însemnațĭ, carĭ au binevoit a dărui și a numĕra sume pentru biserica rom. ort. ce se clădesce în centrul Brașovului, anume:

Domnul Ión Séniuse 10 fl.; Prin on. domn paroch George Perșinariu dela creștinii românĭ din Brașovul-vechiu s'au colectat: D-nii G. Perșinariu 3 fl., G. Puiu epitrop 2 fl., G. Salveț 3 fl., I. Sibian 2 fl., Câte 1 fl. au contribuit urmatorii: G. Țițeĭ I. Grecu, I. Balea, P. Puiu, C. Prișcu, I. Oprea, D. Aosente, G. Șerban, G. Spiridon Voicu, G. Vlădărenu, cantor, Bucur Cârstea, Vĕduva Maria Drăgănescu, N. Voina, C. Rusu, G. N. Tampa, N. Pălișor, I. Vela Voicu, I. Caleu, G. Voicu, D. Potoku, Paraschiva T. Găinar, Iordache Voicu, I. Pălișor, C. Vlădărénu, I. Puiu, G. Perșinaru jun., Z. Forir, G. Bârsan sen., L. Șincanu. Câte 50 cr. au contribuit: I. Moldovan, G. Spătaru, P. Mitru, I. Voicu, R. Rĕșnovan, G. Bogdan, N. Petrișor, N. Jugănaru, N. Mușoiu; Efrosina Voicu 60 cr. N. Salveț 70 cr., I. Michiru 78 cr., I. Salveț 74 cr., N. D. Negură 60., I. Osalotzki 50 cr., N. Guțulan 60 cr. Ana D. Găinar 60 cr., Ana D. Găinar 60 cr., N. Sibian 50 cr., Efrosina P. Voicu 50 cr., Iord. Voicu jun. 50 cr. Câte 40 cr. au contribuit următorii: N. Huzou, G. Crețu, G. Paraschiv, Const. Ghimbășan, N. Rĕșnovan, I. Stancoviciĭ, Paraschiva Moțoiu, I. Jinge, Reveica Jaliu, Maria Balea, N. Florea, P. Petrișor, G. Borcă, G. Țițeiu, I. Barbu, V. Tampa, I. Popoviciĭ, G. Drăgănescu; G. Irimie 25 cr. Câte 20 cr. au contribuit: G. Ardelénu, R. Rogozea, I. Murăroiu, G. Tampa, G. D. Țițeiu, P. Kamner, G. Barbu, Vĕduva M. G. Voina, Vĕd. Maria Onea, G. Dușa, R. Tampa, N. Rusu, I. Băltăreț, I. Cojocaru, I. Rusu, D. Rusu, N. Rusu, Ana Rĕșnovénu, Domnica Preșmerén, G. Aldea, G. Olteanu, G. N. Sêrbu, R. Sêrbu, Z. Forir, A. Calĕu, I. Dumitru, N. Marică, I. Popoviciĭ, G. Aldea, G. Ghimbășan, I. Cati, I. Aldea, G. Puiu, Ana I. Gavrilă, I. Brândușoiu, G. Domnișor, I. Irimie, G. Oprea, G. Sêrbu, Bucura I. Caleu, I. Pascoviciĭ și G. Samoilă. Câte 10 cr. au contribuit: D. Preșmerén, I. Vlădăren, vĕd. F. Balea, vĕd. P. Blebea, I. Moldovan, I. Aldea, D. Popa, G. Ghimbășan, I. Târtóbă, D. Rĕșnovén, G. Rĕșnovén, N. Cârstea, G. Cristolovén, C. Chivĕrar, Vĕd. E. Coman, G. Bêrsan, George Sêrbu, Mana Veliciu, Susana Balea, N. Tampa, V. Maria Tampa, I. Aldea, V. Marina Jian, R. Rĕșnovean, V. Marina Cârstea, I. Șerban, D. Spătaru, B. Aldea, V. Marina Petru Florea, I. Munteanu, N. V. Velcanean, P. Florea, I. Stoica Cati, G. Vlădărean, G. Florea, Con. Tertóbă, Ana Pascoviciĭ, Maria Achim Puiu, N. Cati, D. Ghimbășan, Z. Florea, N. Stroe, G. Tampa; I. Oltean, Il. Neagoe, G. Dușa, N. Crăciun, Ana Sibian, N. Aldea, I. Mereț, G. Bêrsan, Maria Constantin, G. Florea, I. Cârstea, G. Negulioĭ, I. Sandu, I. Bucșa, D. Aldea, G. Crăciun, D. Ardelean, D. Ienea, G. Țirea, G. Perșinar sen. Maria Jinga, David Puiu, D. Popa și G. Bêrsan jun. Câte 5 și 6 cr. au contribuit: I. Aldea, G. Puiu, N. Sîrbu, D. Șelar, G. Drăgioĭ, I. Ghimbășan, I. Gămulea, G. Chiperea, D. Badin, Maria Voicu, I. Feraru, Bucur Stanciu, N. Stanciu, I. Prișcu, T. Puiu, N. Marin, N. Sandu, G. Sandu, I. Buștea, I. Țițeiu, I. Forir, R. Sîrbu, G. Marin, V. Puiu, V. Florea, Maria Susin, I. Gămulea, Marina Dușa, V. Toni, Maria Ghimbășan, N. Puiu, N. Popoviciĭ, G. Dușa. Iac. Șușaică, N. Secelean, N. Țințăreanu, I. Ardelean și G. Drăghioĭ. *In total 75 fl. 18 cr.*

Comitetul parochial gr. or. din cetatea Brașovului.*)

Bartolomeiu Baiulescu, președinte. Lazar Nastasi, notar.

Adunarea și conservarea plantelor.

Indată ce pămêntul își lapĕdă haina cea albă și sórele trimite ra-

*) On. Domnĭ, carĭ au primit liste de colectare și nu le-au retrimis, sunt rugațĭ ca sĕ le retrimită, fiind-că trebue încheiate socotelile.

Oficerul, curios după cele audite, ascultă și el cu atențiune la vorbele Românilor grănițerĭ, cărora nicĭ prin gând nu le trecea, că Francesii stau lângă dênșii și ascultă vorbele lor. Dela o vreme oficerul se depărtă clătinând din cap și, întâlnind în mersul sĕu pe generalul Bertrand, omul iubit al marelui Napoleon, îi împărtăși și acestuia despre limbagiul acestei trupe micĭ, care s'a ținut cu atâta bravură la satul Seratice.

Generalul, fiind curios și el, poruncí îndată sĕ 'i se aducă înainte comandantul acelei trupe.

— „Am vĕdut cu ochii vitejia, cu care te-ai luptat, bravul meu căpitan, împreună cu acea mână de vitejĭ, și am și raportat despre bravura ta Maiestății Sale, marelui nostru Impĕrat! 'Țĭ gratulez pentru acéstă purtare admirabilă; de-ar avé Impĕratul vostru numaĭ 50 mii de ostașĭ cum sunteți voi, lumea întrégă ar trebui sĕ 'i se închine!... Sciu, că împĕrăția d-vóstră e alcătuită din felurite popóre, de aceea așĭ voi sĕ sciu: de ce soiŭ de popor ești d-ta, cu bravii soldați ai d-tale?"

— „Noi suntem Românĭ, d-le general!"

— „Românĭ! Ce popor este acesta?"

— „Românii sunt urmașii vechilor colonii romane, aduse de Impĕratul Traian în Dacia vechiă".

— „Ce dicĭ, d-le căpitan! Urmașii cohórtelor lui Traian sĕ se afle încă și astădĭ, după 17 secolĭ, prin părțile Daciei? Acésta e greu de credut, istoricii nu pomenesc despre esistența lor nimic!"

— „Despre noi, ca *Românĭ*, nu pomenesc, căcĭ, durere, o sórte vitregă ne-a desbinat, împărțind poporul românesc sub stăpânirea străină a Neamțului, a Turcului și a Rușilor. Dér totușĭ figurăm și noi din când în când sub numele de „Valachĭ" în istoriă, un nume, care ni-l'au dat streinii mai mult spre batjocură și spre a ne pitula vița nóstră latină, tocmai, așa cum ne-au îmbrăcat și literatura în hainele slavo-cirilice tot din același motiv".

— „Da, da, numele de „*Valahĭ*" îmĭ este cunoscut, însĕ, cât îmĭ aduc aminte, sub acest nume se înțelege o mestecătură din Dacĭ, Gețĭ, Slavĭ și Turcĭ, ér nicĭ decum o viță romană!"

— „Acésta o dic dușmanii de vecĭ ai némului nostru, d-le General, însĕ limba, datinele, obiceiurile, tradițiunile, portul, chiar și fisionomia, aspirațiunile, slăbiciunile și virtuțile române: tóte aceste semne caracteristice arată spre Roma și spre poporul domnitor al lumei vechĭ".

— „Minunată descoperire îmĭ facĭ dumniata", îĭ dise generalul; „spune-mĭ, te rog, cățĭ sunteți voi Românii?"

— „Noi suntem în Bănatul Timișan, în Bihor, Maramureș și în Ardeal, care se țin de casa imperială habsburgică, cam la un milion și jumĕtate, dér mai mulțĭ se află în Moldova și Valahia, unde împreună cu Basarabia se află la vre-o 3 milióne de Românĭ."

Generalul stete un moment pe gândurĭ, apoi dise: „Ei, bine, d-le căpitan, primesce mulțumirile mele pentru împărtășirile, ce mi-le-ai făcut și pe carĭ le voiŭ face cunoscute și Maiestății Sale Impĕratului, care sunt convins, tot așa de mult se va bucuria, ca și mine, audênd, că urmașii coloniilor lui Traian viețuiesc încă și astădĭ pe classicul pămênt al Daciei vechĭ! Cine scie de ce folos póte sĕ fiă acésta pentru noi, ca și pentru connaționalii d-tale! La totă întêmplarea ar fi bine, sĕ stai mâne gata pentru a fi primit în audiență la împĕratul! La revedere, bravule Căpitan!"

* * *

In dina următóre 'i se raportă Impĕratului Napoleon, că adjutantul sĕu, Generalul Bertrand, se rógă pentru audiență.

— „Sĕ-mĭ fiă binevenit!" Ușa atuncĭ se deschise și Generalul Bertrand se apropia de Impĕrat, care pășind înaintea lui, îl întrebă cu multă bunăvoință:

— „Ce noutate îmĭ aducĭ, iubitul meu General!"

— „Am venit, Maiestate, sĕ vĕ raportez despre o descoperire prea interesantă, ce am făcut'o în decursul nopții trecute".

— „Și anume?"

ḑele sale cele calde, după carī am aşteptat cu dor în timpul iernei, muscele, ţinţarii şi fluturii şi alte vietăţī, umplu aerul cu sbârnăitul şi şborul lor; furnicile harnice es din muşuróiele lor şi-şī cautā nutreţul; albinele folositóre se desamorţesc şi sug sucul cel dulce, nectarul, din florile înflorite; rândunelele încep a sosi şi cu ele berzele, cocorii şi privighiătorile cu cântecul lor frumos şi măiestrit. Tóte câmpiile şi pădurile îuverḑesc, mii de floricele sĕ treḑesc din somnul lor de iérnă, primăvéra cea mult dorită a sosit!

Tinerii şi bĕtrânii es la câmpiă şi la pădure, admiră minunile naturei, şi mulţī cautā a-şī espiica tainele firei: toţī se bucură şi pare că o nouă viéţă mai veselă însufleţesce pe fiă-care.

Agricultorul ese la câmp încă înainte de rĕsăritul sórelui, vierii îşī curăţesc viile, grădinarii cu minte îşī altoesc, resădesc séu sémĕnă pomii pentru-ca ei şi copii lor sĕ se bucure de tructele, ce acei pomī vor produce peste câţī-va anī.

Câte lucrurī admirabile, înse ascunse pentru cei nepricepuţī, nu se pot descoperi şi învĕţa în natura cea frumósă a lui Dumneḑeu.

Copiiī şi tinerii, ca şi cei bĕtrânī, se bucură de fluturii măiestrit coloraţī de natură, de cărăbuşii îndĕrĕtnicī, şi-i prind. La mulţī însĕ nu le va fi venit vre-odată în minte sĕ adune astfel de fiinţe şi sĕ le aşeḑe în cutii frumóse cu capac de sticlă, sĕ-i rânduéscă după colorile séu asemĕnările lor, şi sĕ-şī înfrumseţeze odăiţa lor de lucru, sĕ-şī desfăteze privirea în timpul iernei şi sĕ admire regularitatea cea fără sémĕn, ce domnesce în tóte lucrurile din lume.

Tuturor le plac florile, formele şi mirosul lor; prea puţinī însĕ se obicīnuesc a le aduna, usca şi aşeḑa pe foi de hărtiă; a le învĕţa şi studia folósele lor şi a admira în ele pe sublimul creator, care le-a lăsat spre a ne bucura şi folosi de ele.

Noi trecem ḑilnic pe lângă lucrurī, carī ni se par prea comune şi nevrednice de atenţiunea nóstră, şi chiar în imediata nóstră apropiare se află tesaure nepreţuite de gândire, admiraţiune şi folos.

Fiă-care din voi, iubiţī cititorī, cunosceţī încă din copilăriă câteva plante. Trecênd prin deosebitele şcóle, profesorii vĕ vor fi arĕtat felurite alte plante. Multe din aceste plante s'ar uita însĕ în curênd, décă nu le-am observa în fiă-care an pe câmpiile, în rîurile şi pădurile nóstre, séu décă nu le-am aduna cu mâna nóstră. Şi câte suvenirī plăcute nu sunt legate de florile ce am cules şi le-am aşeḑat în vr'un buchet, în vr'o carte séu le-am purtat pe hainele nóstre.

Adunarea şi conservarea mai îndelungată a plantelor sĕ póte face cu uşurinţă în plimbările de pe câmpiile din jurul satului séu ale oraşului, unde cineva trăiesce în pădurī şi munţī, la moşiă séu aiurea, fiă-care află nenumĕrate şi felurite plante, carī de carī mai frumóse şi curióse. Décă veţī aduna, în fiă-care ḑi, câte 2—3 din cele mai sănĕtóse şi mai bine desvoltate, carī, pe lângă rădĕcină, tulpină şi frunḑe, sĕ aibă tot-deodată şi florī, chiar şi fructe, în timp fórte scurt veţī avea o colecţiune avută, frumósă şi instructivă.

Plantele sĕ scot din pămênt cu rădĕcină cu tot, apoi se aşéḑă între două foi de hărtiă de ḑiare séu sugativă, potrivindu-le frumos, întinḑêndu-le bine frunḑele şi deschiḑêndu-le bine flórea cea colorată, ca sĕ se pótă bine vedé tóte foiţele şi firele din ea, adecă: sepalele, petalele, staminele şi pistilul.

Hârtia sugativă absórbe umeḑéla şi usucă repede planta, păstrându-şī fórte bine colórea firescă. Este bine a pune plantele, îndată ce le-am adunat, într'o cutie de tinichea, de formă cilindrică turtită: astfel, plantele se ţin próspete mai mult timp, până am sosit acasă, căcī vaporii de apă ce es mereu din umeḑéla plantelor, le improspetéză. După sosirea acasă se aşeḑă apoi în hărtiă; punênd plantele în mai multe foi de hărtiă, le aşeḑăm apoi într'un tésc séu între două blăniţe şi le apăsăm cu petre, însĕ nu prea tare, pentru ca aerul sĕ pótă întra cu uşurinţă între ele, şi astfel sĕ alunge vaporii ce se forméḑă şi se uscă repede.

Prin apăsare, plantele îşī iaŭ forma care le-am dato, când le-am întins, şi tot-deodată hărtia sugênd umeḑéla, le uscă. Trebue însĕ sĕ schimbăm la început hărtia în fiă-care ḑi, pentru ca sĕ se usce mai iute. După ce s'au uscat, ceea ce sĕ întêmplă în 10—14 ḑile, lipim plantele pe cóle de hărtiă cu ajutorul unor făşii înguste de hărtiă unsă cu puţin gumi-arabic. Lângă plantă, la drépta şi în partea de jos sĕ lipesce apoi o etichetă, pe care se însémnă numele plantei în românesce (şi décă se póte şi în limba latină), locul unde s'a găsit [câmpiă, pădure, munte, apă, sat séu oraş], în ce ḑi a anului şi cine a găsit'o.

De mare însemnătate este a nota pe etichetă şi figura, mărimea plantei, forma şi colórea florilor şi a fructelor, folosul séu pagubele ce ele ne pot aduce.

(Va urma).

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre Pneumoniă séu aprindere de plămânī.

Una dintre bólele, carī bântue omenirea, este şi Pneumonia, care se mai numesce în terminī poporalī inflamaţiă, umflătura plămânilor, séu aprinderea plămânilor.

Cuvêntul pneumoniă vine dela vorba elenă *Περιπνευμονία* (se cetesce peripnevmonia); în limba germană se numesce Lungenentzündung.

Pneumonia este inflamaţia ţĕsăturei plămânilor. Pneumonia fiind una dintre bólele cele mai dese şi mai periculóse pentru omenire, studiul acestei bóle a preocupat în toţī timpii pe ómenii specialī ai sciinţei medicale. Marele profesor de patologia internă dela facultatea de medicină din Paris, Grisolle, o numesce omoritórea omenirei, pentru-că ea se află în tóte climele, şi ea nu amenință numai pe copii micī, dér chiar şi bĕtrânul, care a ajuns etatea cea mai înaintată. Marele Hipocrate, părintele medicinei, ḑicea, că pneumonia este plaga omenirei.

Pentru desvoltarea pneumoniei s'a ḑis, că multe ar fi causele, dér s'a determinat, că febra (frigurile marī) ar fi causa cea mai desă şi principală a pneumoniei, însĕ se scie că bóla acésta se ivesce la noi pe o scară mai mare în lunile cele mai frigurióse, acésta nu se înţelege tocmai pentru lunile cele mai frigurose, ci pentru lunile Martie, Aprilie, Maiŭ, Septemvre şi Octomvre şi pe lângă acésta s'a observat, că pneumonia este mai rară în Nordul friguros, şi mai multă în dulcea climă a Italiei.

Cu tóte ostenelele şi cercetările făcute până acuma tot nu s'a putut afla o causă generală hotărîtă pentru pneumonie. Ceea ce se scie este, că rĕcind cine-va fiind năduşit (asudat), se póte îmbolnăvi de pneumonie, fără de-a puté arăta mai de aprópe causa acestei îmbolnăvirī. Asemenea se scie, că acéstă bólă póte veni din ostenelī ale organelor respirătóre, vorbirea prea multă în aer rece, mâncărī şi beuturī prea recī luate când corpul este asudat, şi din alte diferite rĕcelī mai cu sémă în cursul nopţei.

Pneumonia începe de-odată cu un atac de febră (frigurī), care ţine une-orī mai mult, alte-orī mai puţin fără a fi fost mai înainte ceva semne de bólă; séu se ivesc cu câte-va ḑile mai înainte deosebite semne de bólă, precum: slăbiciune, o sete mare, somnul este neliniştit, durerī secī pe partea cóstelor etc., după care în urmă se ivesc îndată fiorī şi vestesc începerea pneumoniei. Febrele (fiorul de frigurī) ţin câte-va óre mai mult séu mai puţin timp. După fiorī vin căldurile cu semnele sale, cu o transpiraţiă mai mare (asudare).

Cele mai multe semne ale pneumoniei cu urmărī regulate sunt: Frigurile (febrele), carī sunt semnele cele mai importante ale acestei bóle. Frigurile ţin tot cursul bólei dela începutul atacului, cu un puls mai tare, cu asudare, durerī de cap şi sete mare.

La persónele tinere şi robuste, bóla în genere este mai grea, decât la cei bĕtrânī şi slabī. Căldura şi setea se măresce fórte mult. Pulsul în nicī un cas nu se urcă peste 100 bătăi pe minut.

Frigurile ţin necontenit 5, 7, până la 9 ḑile. Aşa-dér până în acest timp bóla cresce; odată însĕ cu împuţinarea frigurilor încep a scădé şi semnele bólei. Dela începutul bólei se presintă o durere cam sub cóste, o greutate şi cu junghiŭ. Junghiul se ivesce mai des pe partea bolnavă şi este de multe-orī un semn al bronchitei, ce însoţesce mai tot-déuna pneumonia.

Bolnavii de pneumoniă simţesc necesitate mare de a respira, dér ei respiră mai anevoe, mai des decât în stare normală, şi inspiraţiile sunt fără spor.

Din causa marilor durerī se ivesce neplăcuta tusă, care supără pe bolnav fórte mult din causa durerilor, ce-i face. Se găsesc însĕ şi pneumonicī, carī tuşesc fórte puţin, séu şi de loc în tot decursul bólei; ér alţii, după cum am spus, se chinuesc fórte mult cu tusea. Tusea este séu continuă, séu vine une-orī în atacurī, care sémĕnă adesea cu ale tusei convulsive (tuse măgărescă), despre care am vorbit într'un numĕr trecut.

Frigurile însoţesc numitele simptóne în tot timpul bólei. Căldura asemenea se măresce, şi de multe-orī se ivesc şi durerī de cap, la ómenii mai robuştī se póte ivi chiar şi delir (leşin). Faţa este în genere roşiă, însĕ se póte ivi şi o colóre cenuşiă, care se privesce ca un semn rĕu. Cu a cincea, séu a şéptea séu a noua ḑi, bóla ajunge la culmea ei şi simptomele încep a scădé.

Hipocrat ḑice, că: „Celor cu pneumonie de le va veni diaree (eşirea prea mult afară) este semn rĕu". (Aforisma 348).

Tratamentul, adecă modul de a tămădui pneumonia, nu póte

— „Din raporturile de-aséră veţī fi înţeles, Maiestate, că lupta de ierī către apusul sórelui era deja căştigată, contrarul era în deplină retragere; numai în posiţiunile dela satul Seratice inimicul se lupta cu o vitejiă admirabilă!"

— „Da, am cetit şi-ţī mărturisesc, că bravura acestei trupe, şi purtarea ei plină de vitejiă, deşi inimică, mi-a stors tot respectul şi voiam tocmai sĕ dau poruncă, ca sĕ mi-se înainteze comandantul acestei trupe, spre a-l vedé faţă în faţă; dér ce are a face acésta trupă cu descoperirea D-tal?

— „Indată voiŭ spune:

„Impĕratul Traian, cum se scie a cucerit Dacia vechiă, şi pentru a împopora acéstă ţéră, căştigată, dér pustiită, a adus acolo odrasle din tótă lumea romană. Puţine veacurī după aceea nu se mai audi de numele acelor odrasle ale marelui împĕrat roman. Nicī o veste nu ni-a mai rĕmas despre sórtea, ce vor fi avut. Aseră însĕ aflai, că acele odrasle nu au pierit, ci trăesc încă şi în diua de astădī, tot pe acelaşī pămênt classic al Daciei, unde pe lângă tóte nenorocirile şi vitregimea timpurilor, prin carī au trecut în decurs de 18 veacurī, ei s'au desvoltat şi au crescut, încât astăḑī formézā un popor de peste 5 milióne sub numele lor propriu de *Românī*, cu limba, tipul, datinile şi costumul lor naţional românesc" !...

— „Ce spui, iubitul meu General? Nu va fi cumva vre-un vis al nopţii trecute?" îi dise Impĕratul cu un suris plăcut.

— „Nu e vis, Maiestate, este fapt adevĕrat. — Comandantul trupei inimice, despre care vorbirăm mai înainte, îmī mărturisise erī séră, că el cu întrégă trupa sa face parte din naţiunea română, urmaşă a coloniilor romane din Dacia traiană! Apoi şi de nu ar fi altă dovadă, purtarea lor admirabilă de erī séră ar fi de-ajuns, pentru a ne arăta, că în vinele acestor eroi încă mai curge sângele uriaşilor Romanī din vechime!...

„Dér cu deosebire din cause politice neamul acesta uitat al rassei latine merită tótă atenţiunea nóstră. Impĕratul Traian a recunoscut însĕmnătatea Daciei pentru Imperiul roman. Acela, care va avé Dacia, acéstă cetate puternică naturală, va fi şi stăpânul întregei Europe orientale. Recunoscênd odată acésta, el a şi prefăcut Dacia într'o provinciă romană, cu poporaţiune romană.

„Cu căderea imperiului roman însĕ şi ideile marelui Impĕrat s'au perdut în întunerecul timpurilor trecute. Astăḑī, după 16 veacurī, se ivesc însĕ urmaşii marelui colonisator, aducêndu-ne salutările şi ideile acestui Impĕrat. Dacia se află şi astădī în mânile acestor colonii romane şi cine óre ar fi în prima liniă chiămat a duce în îndeplinire aceste idei cu spiritul sĕu puternic şi cu mintea sa ageră, décă nu Maiestatea Vóstră!"...

Impĕratul Napoleon asculta pe generalul sĕu cu tótă atenţiunea şi apoi îi rĕspunse:

— „In adevĕr, Generale, cu descoperirea acestui popor ni-se deschide un nou câmp pentru politica nóstră viitóre. Dér sĕ ascultăm înainte de tóte pe comandantul prisonierilor românī!"

Napoleon dete poruncă sĕ i-se aducă înainte căpitanul Jiumanca.

Căpitanul nostru fù primit în audienţă de Impĕratul Napoleon cel mare, de primul sprijinitor al ideii unităţii latine, dér despre cele ce s'au petrecut şi vorbit în acéstă audienţă până în ḑiua de astăḑī domnesce tăcerea morţii.

* * *

După bătălia dela Austerlitz, în 26 Decemvre 1805 urmà pacea dela Pojun. Ostaşii căḑuţī în prinsóre la Francesī se rescumpĕrară şi se întorseră ér în patriă şi la vetrele lor.

La doi anī şi jumĕtate după aceea, într'o séră a lunei lui Maiŭ, din anul 1808, se vedea în satul Cruciţa, în Banat, o mulţime de Românī de prin satele vecine, adunându-se în biserica de-acolo. Intre aceştia se aflau mulţī dintre cunoscuţii noştri, precum căpitanul Jiumanca, cu locotenenţii Scribeţe şi Stoica, apoi sub-oficerii sĕi şi o mulţime dintre soldaţii sĕi dela Austerlitz.

Punct la óra a 10 din nópte căpi-

avé de scop aci depărtarea causelor bólei, fiind-că nu cunóscem causa tocmai bine, séu și de o presupunem vedem efectele ei ca bólă, pe când ea a încetat de mult a influința organismul. Eu țin a îndrepta tratamentul mai mult asupra semnelor (fenomenelor) celor mai evidente ale bólei, și este prin urmare mai mult simptomatic.

In decursul acestei micĭ scrierĭ, am dis de mai multe orĭ că frigurile sunt semnul cel mai însemnat al acestei bóle. Cu crescerea frigurilor cresce și pericolul pentru bolnav. De aceea trebue sĕ ne silim a îmbunĕtăți semnele frigurilor, căldurei și setei; parte spre a aduce suferindului ușurință în bólă, parte, după cum se crede, spre a da bólei un mers mai bun.

Mai întâiŭ de tóte trebue ca bolnavul sĕ aibă odihnă bună. Bolnavul nu e iertat sĕ mănânce chiar de are poftă, de cât numai nutrimente apătóse, precum: zamă de carne bună (bulion), lapte dulce cât de mult; și numai când are fóme mare póte mânca puține legume și compot. In tot casul însĕ este bine a ține o dietă strictă, pentru-că mâncarea are efect fórte supărător asupra frigurilor. Setea supĕră pe bolnav fórte mult, și este chiar fórte mult recomandat pentru bolnavĭ a bea mai mult beuturĭ acide rĕcoritóre, precum limonade, séu o fiertură de mere acrișóre, séu fiertură (decocțiune), de smeură (fructus Rubi-Idaei), séu de sirop (rubi-idaei). Când bolnavul nu póte lua beuturĭ acide (acrișóre), cum sunt cele arătate mai sus, din causă, că le provócă tusă, atuncĭ trebue sĕ li-se dea o decocțiune (fiertură) de rădĕcină de nalbă (altheae), séu de species pectorale. Asemenea este bună emulsiunea de migdale compusă ast-fel, și care se va lua dela farmaciă: Migdale dulcĭ 7 grame, Zachăr alb 4 grame, și apă destilată 500 grame.

Acéstă emulsiune se va bea în cursul dilei câte o céșcă mică la fiă-care douĕ óre.

(Va urma.)

ECONOMIA.

Afacerĭ economice.

Precum este nutremêntul vitelor, mai mult séu mai puțin bun, așa este și gunoiul lor, care la noi mai pretutindenea este fundamentul plugăritului séu baia de aur a economului, cum se mai dice. Și cu tóte, că gunoiul este de neapĕrată trebuință pentru economiă, totușĭ el se tractéză așa de rĕu, încât mulțĭ din economii noștri nu-l socotesc ca pe un lucru folositor, ci mai mult ca pe unul molestător, de care voesc sĕ se scape cât mai curênd și fără multă ostenélă.

Unii din economii noștri umblă de tot fără grijă cu gunoiul, nu numai până când îl scot din grajd, ci și după ce-l aruncă pe grămada de gunoiŭ, îl mai lasă așa neaședat, de-l risipesc porcii în tóte părțile, ceea-ce face ca gunoiul sĕ-șĭ perdă fórte mult din puterea lui roditóre.

Pentru a încungiura perderea amoniacului din gunoiu (așa se numesce partea lui roditóre), economii învĕțațĭ recomandă, ca sĕ se facă grajdurile mai afunde și mai înalte, cu ieslele mișcătóre, așa ca acestea sĕ se pótă ridica, după cum se suie și gunoiul în grajd. In asemenea grajdurĭ apoi nu se scóte gunoiul așa des, ci numai la câte douĕ trei lunĭ odată. Unde grajdurile se fac pentru mai multe vite, acolo se recomandă în asemenea casurĭ, ca ușile sĕ fiă așa de marĭ, încât sĕ pótă întra dé-una cu carul în ele, și de acolo sĕ se încarce și sĕ se transporteze pe locurĭ în câmp.

Pentru cei mai mulțĭ din economii noștri de vite așa ceva este cam greu și cu cheltuélă tot-odată; ajunge ca ei sĕ scie scóte gunoiul mai cu grijă din grajd și sĕ-l așede într'o grămadă regulată, de unde sĕ nu se prea pótă risipi. Când credem, că grămada de gunoiŭ nu ar avé umedélă destulă, ceea ce se întêmplă cu deosebire la gunoiul de cai, atuncĭ, pe timpul iernii, mai aruncăm din când în când și zăpadă peste el, ca sĕ se topéscă și sĕ-i dea umedéla de lipsă. E bine a se arunca asupra gunoiului și udul din grajd séu cel ce se scurge din grămadă, căcĭ el nu numai că ține gunoiul în necurmată umedélă, dér îl mai și îmbunĕtățesce.

Pe la noi însĕ se póte vedé la mulțĭ economĭ, scurgêndu-se udul și mustul de gunoiu nevătămat pe ulițe, se pot vedé grămăgióre de gunoiŭ lăsate de multe-orĭ pe câmp de tómna până primăvéra, în arșița sórelui, espuse vênturilor și ploilor, carĭ împrăștiă tótă puterea roditóre din ele

Economii, carĭ lucră așa ușuratic, pe dreptul se asémĕnă nebunului din poveste, care aruncându-șĭ punga cu banii într'un rîu afund, striga în gura mare, că el móre de fóme, precum audim și pe unii din economii noștri dicênd, „că am dus atâtea și atâtea carĕ de gunoiŭ pe loc și totușĭ am avut un cules slab“.

Pe la noi s'au dedat plugarii a gunoi pămêntul numai cu gunoiul vitelor; în alte țĕrĭ însĕ se mai gunoesce pămêntul încă și cu gunoiul ómenilor (materii fecale), cenușă de prin fabricĭ, sare, var și altele, căcĭ s'a adeverit prin un lung șir de cercetărĭ, că e de ajuns sĕ lipséscă numai una din materiile amintite și róda pămêntului sĕ sufere și sĕ scadă din an în în mai tare. In țĕrile acelea apoi se și recoltéză de pe pămênt de douĕ-orĭ atâta ródă, ca pe la noi.

Plugarii, carĭ dic, că pămêntul acum nu ar mai da róde așa îmbelșugate ca mai de mult, nu au dreptate, orĭ décă au, vina nu este a pămêntului, ci a stăpânului. Și anume étă pentru ce: Prin strînsul fênului de pe livedĭ, precum și prin căratul bucatelor de pe locurile arătóre, scótem în tot anul sute de chilograme și décă în locul lor nu mai adaugem pe pĕmênturile din carĭ le-am luat, alte materii roditóre, precum e gunoiul vitelor, hotărît că și róda pămêntului se sleesce și scade dela o vreme, adeverindu-se și aci proverbul: „Din sacul, care tot iai și nu mai pui nimic, odată dai de fund“.

Cam așa au făcut până acum o parte din plugarii noștri; ei au tot scos rodurĭ peste rodurĭ din pămênt, fără a se gândi, ca sĕ-i mai dea și ei în schimb câte ceva din materiile nutritóre. Prin urmare, décă pămêntul pe unele locurĭ nu mai dă rodurĭ așa îmbelșugate ca mai de mult, nu el este de vină, ci noi, carĭ îl tractăm așa mașter.

I. Georgescu.

POVEȚE.

Cum se póte cunósce, că mierea e curată orĭ nu? Se pune o lingură plină cu miere într'o sticlă mică, apoi se pun în aceeașĭ sticlă trei lingurĭ de spirt de vin. Sticla se scutură bine și după aceea se lasă sĕ se așede conținutul ei. Décă în scurt timp se forméză pe fundul sticlei un strat alb, atuncĭ mierea nu este curată, ci e amestecată cu glycosă (zahăr de strugurĭ). Mierea curată se póte cunósce de pe aceea, că se topesce tótă în spirtul de vin. In loc de spirt de vin se póte folosi și rachiu de rênd.

Condamnarea animalelor.

Evul-mediu e plin de cele mai grozave nebunii. Mintea omenéscă a fost adênc turburată, întunecată de prejudiții estra-ordinare, de idei bisare, de halucinații funebre și ridicule. In acéstă epocă faimósă a istoriei se ajunsese la discuții ca aceea de a sci câte suflete încap pe vêrful unui ac, și décă femeia are séu nu un suflet. Acéstă din urmă cestiune a fost pusă chiar la vot într'un congres de clericĭ, și s'a tranșat în favórea sexului frumos numai cu o maioritate de un vot.

Dér cea mai estra-ordinară din tóte nebuniile, carĭ au bântuit în Evul-mediu, e de sigur judecarea și condamnarea animalelor de către justiție. Esemple de acéstă natură găsim însă-șĭ în anticitate, deși fórte rare.

In Grecia un câne a fost condamnat la muncă silnică, pentru-că mâncase un clapon. Procesul s'a judecat cu mare pompă cu pledórii în tótă regula.

Étă ce spune și Biblia: „Décă un bou lovesce cu córnele un om séu o femeie, și décă cel lovit móre, boul va fi lapidat fără întârdiere, și carnea lui sĕ nu se mănânce (Exodul XXI, 28)“

Dér nicĭ-odată nu s'au condamnat atâtea animale, ca în Evul-Mediu. Procesele acestea se numĕră cu sutele și sunt probate cu acte în regulă. In de obște animalul era apărat de-un avocat. Porcii sunt acei carĭ au avut sĕ sufere cele mai multe și mai grele condamnărĭ. Étă, de curiositate, un compt curent al tribunalului din Caen, Francia, din anul 1356. „Pentru cheltuelile și salariul călăului, care a trebuit sĕ ardă un porc în urma sentinței a treia din Iunie 1356, cincĭ gologanĭ. Pentru lemnele necesare acestei arderĭ, șase gologanĭ“.

In 1386, fiiul unui industriaș, din Falaise, fiind mutilat de o scrófă, care îi sfâșiase figura și brațele, a intentat proces scrófei. Prin judecată în tótă forma, scrófa a fost condamnată la supliciu: îmbrăcată cu o haină, cu pantalonĭ și cu mănușĭ, purtând pe cap o mască în formă de figură

---

tanul Jiumanca se urcă pe amvon și adresă următórele cuvinte către mulțimea adunata:

— „Frațĭ românĭ! O sórte vitregă apasă nemul nostru de mii de anĭ fără întrerupere și fără milă, par'că ar zăcé un blăstĕm asupra nóstră din causă, că ne tragem dela poporul domnitor al lumei vechĭ. Din neam în neam poporul nostru tot sub jugul sclăviei, mâncându-șĭ mălaiul sĕu udat în lacrĕmĭ de durerĭ și de amărăciunĭ! Insĕ, precum în natură: după o iérnă, fiă cât de grea, trebue sĕ se vestéscă apropierea primăverii, întocmai așa și pe orisonul vieței poporului nostru pare că se ivesc semnele unei sorțĭ mai blânde și ale unui viitor mai fericit pentru amărîta și mult cercata națiune română! Dela apusul sórelui încep a rĕsărì radele speranței pentru noi!... Națiunile cele mai culte și nobile din apus au desfășurat stégul tricolor al renascerii popórelor, cu devisă: *Libertate, înfrățire și egalitate!* S'a proclamat neatêrnarea popórelor; tóte popórele sunt invitate a primi și apĕra acest simbol dumnedeesc, mai cu sémă însĕ popórele subjugate, cărora li-se promĭte scăparea de sclăvia seculară!... Lupta se continuă deja de 20 anĭ; apusul întreg a rupt lanțurile sugrumătóre. Cu cât simțul libertății a străbătut mai adênc în sângele popórelor, cu cât mai mult s'au deșteptat simțemintele cele mai nobile, însuflețirea generală, eroismul, iubirea de patriă și de națiune!

„A venit rândul la noi, la popórele rĕsăritene.

„Apusenii ne întind mâna de ajutor și ne chiamă la o viéță liberă, la înfrățire și egalitate cu ei! De aceea am chiămat pe toți bărbații românĭ, preoțĭ și plugarĭ, scriitorĭ și cărturarĭ, iubitorĭ de națiune și doritorĭ de fericirea ei, sĕ ne sfătuim frățesce și sincer, cum se cuvine fiilor unei națiunĭ! — Eu din parte-mĭ vĕ declar solemn, că voiŭ fi cel dintâiu, care mĕ voiŭ supune voinței generale, fără nicĭ o șovăire așteptând dela fiă-care dintre voi asemenea supunere!

— „Sĕ trăiéscă!“ „Sĕ trăiéscă căpitanul Jiumanca! El sĕ ne conducă! 'L urmam și la gloriă și la mórte! El sĕ ne conducă! Sĕ trăiéscă!“ strigà, ca dintr'o gură, poporul adunat.

— „Mĕ supun voinței adunării, primesc conducerea luptei și mĕ simt mândru pentru încrederea, cu care m'ațĭ onorat! Dér înainte de tóte, sĕ jurăm lui Dumnedeu, că vom lupta, ba décă se va cere, vom murì chiar pentru scăparea poporului român!“ — „Jurăm!“ „Jurăm!“ — rĕspunse mulțimea. — „Acum sĕ organisăm lupta și sĕ hotărîm planul de lucru!“

*

In fiă-care an, în luna lui Iulie, în diua St. Andrei, la Timișóra se ține un târg mare, care cu tot dreptul se numĕră între cele mai căutate din Bănatul întreg. Țĕranul tocmai pe atuncĭ a gătat cu cositul fênului, cu seceratul grâului, a sĕcării, și și-a adunat atâtea róde, câte póte aduce la têrg și vinde, ca sĕ-șĭ câștige banul dintâiu pentru acoperirea dărilor și a altor nĕcasuri ale casei.

Acolo alerga și de astă-dată Românimea dela țéră cu róda muncei sale; des de diminéță veniau pe jos, séu în trăsurĭ, séu în carĕ trase de boi, cete de bărbațĭ, bĕtrânĭ și tinerĭ, de muierĭ și de fete, toțĭ frumos îmbrăcațĭ în haine de sĕrbătóre, după obiceiul strămoșesc, ca și când ar merge la o sĕrbare.

Porțile cetății erau deschise, strajele porților steteau la post, lăsând liberă întrarea în cetate, fără a controla productele séu mărfurile ce veniau la têrg.

Carĕle întrau încărcate, și se opriau, care unde voia și credea, că va puté sĕ vêndă mai în grabă și mai bine marfa sa.

Insĕ un ochiu ager totușĭ ar fi putut sĕ facă o deosebire între têrgul de astădĭ și de altă-dată. De-o parte mulțimea de cete de bărbațĭ, care se putea ușor vedé, că ei sunt, séu că au fost nu mult înainte soldațĭ. Mersul și ținuta lor era sĕrbătoréscă, apoi fiă-care era împănat cu frundă de stejar la pălăriă, orĭ la căciulă. Mulțimea de carĕ cu fên și direcțiunea lor dedeau o privelisce estra-ordinară, și tóte aceste carĕ nu trăgeau după cum era obicĭnuit, la têrgul de fên, ci se opriau și pe alte strade, cu deosebire însĕ în apropierea casarmelor militare.

omenéscă. Biata scrófă, încălțată și îmbrăcată, a trebuit să sufere și ea aceeași mutilație, pe carī le făcuse părței civile!

In 1408, la Vandreuil, un porc a fost spânzurat de picióre, în urma unei sentințe a tribunalului din Rouen, pe motiv că numitul porc mușcase un copil.

In 1565 a fost ars în Montpellier un catâr, d'impreună cu stăpânul luī. In 1601 tribunalul din Paris a condamnat pe nobila damă Claude de Culau să fiă spânzurată d'impreună cu câinele ei. In 1613 și în 1623 o scrófă a fost arsă d'impreună c'o măgăriță, ca complice în aceeași crimă.

Dér acel mai curios din tóte, e de sigur procesul, pe care l'au avut podgorenii din Saint-Jean de Maurienne cu nisce gândacī, carī le distrugeau viile. Tribunalul a deschis două anchete, în anul 1545, una pentru locuitorī, și alta pentru gândacī. Locuitorii au propus gândacilor un compromis: ei le ofereau să le abandoneze o bucată de pământ în întindere de două hectare și jumătate. Dér avocații gândacilor s'au opus, pe motiv că pământul era sterp.

Clerul catolic dedea sentințe numeróse în contra animalelor rĕu făcĕtóre, chemând asupra lor urgia cerescă.

Și în țéra românéscă au esistat asemenea obiceiurī bizare. Codul penal al luī Vasile Lupul arată, ce anume pedepse să se dea diferitelor animale în anumite împrejurărī. Se citéză chiar numeróse casurī de animale pedepsite, mai ales în Moldova.

Și tot porcii, săracii, primeau pedepse mai grele.

MULTE ȘI DE TOATE.

Isprăvile unui elefant.

Din orașul Antwerpa i-se scrie diaruluī „Frankfurter Zeitung" următórele:

Otelierul din strada Pelikan Nr. 106 a avut dilele trecute o visită curiósă. El stetea diminéța înaintea ușei localului sĕu și privea la un elefant, pe care chiar în momentul acela îl duceau pe dinaintea otelului doi bărbațī. De-odată elefantul se smulse din mânile conducĕtorilor sĕi și luă direcțiunea spre otel. Otelierul alergă în lăuntrul localului și se așeḑă după tarabă. Și ce să vedī? Elefantul intră în local, începù aci a résturna tóte scaunele și mesele, sparse tóte sticlele, și în fine mai aplică cu trompa sa și o lovitură pe spatele otelierului înghețat de spaimă.

Acuma intrară în local păzitorii elefantului, și acestora le succese a mai îmblânḑi puținel pe elefant, care dealtmintrelea nu era răutăcios, ci numai în cam plăceau „glumele". De abia porniră însĕ ei spre ușă, când podinele odăii se rupseră și elefant cu păzitorī se trediră în pivnița casei.

Costă multe ostenelī pân' ce putù fi scos elefantul din acéstă posițiă neplăcută, dér acum înțeleptul animal se ominți de tot, și urmă ca un miel păzitorilor, carī îl conduseră la circul la care aparținea.

Directorul circului primi dela otelier un cont de 300 francī pentru pagubele causate de elefant și directorul imediat și plăti suma pretinsă.

*

La ce te duce fómea.

In anul 1499 ajunse Wilibald Pirkheimer, conducĕtorul trupelor din Nürnberga, în ținutul Engadinului.

„Sórtea hotărî", ḑise Wilibald într'o scriere a sa „ca să ajungem într'un sat mare, care acum era ars. In capul satului observarăm două femei bătrâne. Femeile aceste mânau o cétă de copii, cu toții la 400 băețī și fetițe, ca o ciurdă de vite. Intrégă céta acésta era cu totul leșinată de fóme și noi ne inspăimênterăm la vederea copiilor.

„Am întrebat pe femeile bĕtrâne, că unde voiesc să mâne céta aceea nefericită."

„Femeile, carī abia își deschideau gurile de fóme, rĕspunseră: „Iți vedea numai decât, unde merge céta acésta nefericită"."

„Abia diseră acésta, și scoborîră în jos pe o colină, se puseră în genunchī jos, și începură a pasce érba ca animale sĕlbatice, cu deosebirea numai că animalele pasc de-a dreptul cu gura, pe când céta acésta mai întâi rupea érba cu mânile. Din esperiență ei sciau acum care érbă e mai amară și care e mai dulce și mai bună de mâncat."

„La priveliștea acésta înfricoșată am stat mai mult timp ca lovit de trăsnet."

„Una dintre cele două femei ḑise mai departe: „Vedețī acum, pentru-ce am mânat noi aicī céta acésta nefericită? Părinții copiilor au perit în luptă, mamele lor au murit de fóme, averea lor a fost prădată, locuințele au fost arse, ér noi, sĕrmanele de noi, numai pentru bĕtrânețe nóstră am fost cruțate. Și acum mânăm pe acești copii nenorocițī la pășunat, până când mai aflăm ceva nutrement de ierburī. Noi sperăm însĕ, că atât ei, cât și noi în scurt timp vom fi scăpațī de miseria acésta ne mai audită. Norocoșī aceia pe carī îi răpesce iute și în grabă mórtea, până când noi trebue să ducem o viéță atât de ticălósa".

„Când audii și vĕḑui eu acésta" ḑice Pirkheimer, „nu-mi putui reține lacrimele, deplânsei sórtea nemernică a omului și condamnai cruḑimile rĕsbóielor."

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui Cs. în Făgăraș. Astfel de lucrurī nu se pot da publicității.

Têrgul de rîmătorī din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 20 Ian. de 33311 capete, la 21 Ian. au intrat 1078 capete și au eșit 175, rĕmânênd la 22 Ian. un numĕr de 34,214 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésoă tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela —.— cr. până la 45.— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă țĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Călendarul săptămânei.

IANUAR are 31 ḑile. GERAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	14 C. P. uciși în S.	26 Policarp
Lunī	15 C. P. P. Tibeus	27 S. I. Christ.
Marțī	16 Inc. lanț. ap. P.	28 Carol și Marg.
Mer.	17 † C. Păr. Ant.	29 Francisc
Joi,	18 S. P. At. și Ciril	30 Adelgunda
Vin.	19 S. P. M. Egipt.	31 Petrus Nolan
Sâm.	20 † C. P. Eft. m.	1 Febr. Ignat

Prețurile cerealeor din piața Brașov.

Din 24 Ianuarie st. n. 1896

Mĕsura séu greut tea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	60
"	Grâu mijlociu . .	5	20
"	Grâu mai slab . .	4	80
"	Grâu mesteoat . .	3	60
"	Sĕcară frumósă .	3	50
"	Sĕcară mijlocià .	3	10
"	Orz frumos .	3	40
"	Orz mijlociu .	3	10
"	Ovĕs frumos .	2	20
"	Ovĕs mijlociu .	—	—
"	Cucuruz.	3	10
"	Mălaiu	4	30
"	Mazĕre	5	50
"	Linte	7	—
"	Fasole	6	—
"	Sĕmênță de in . .	9	—
"	Sĕmênță de cânepă	4	—
"	Cartofī	—	80
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	44
	Carnea de porc .	—	48
	Carnea de berbece	—	24
	Sĕu de vită próspĕt	21	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Ianuarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.60
Renta de coróne ung. 4%	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	125.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	102.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.50
Bonurī rurale ungare 4%	97.10
Bonurī rurale croate-slavone. . .	98.—
Imprum. ung. cu premii	152.50
Losurī pentru reg. Tisei și Segedin.	141.50
Renta de hârtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	101.—
Renta de aur austr.	122.65
Losurī din 860	148.—
Acții de ale Băncei austro ungară.	1008.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	413.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	362.—
Napoleondorī.	9.63
Mărcī imperiale germane . . .	59.37½
London vista	121.35

Cursul pietei Brașov.

Din 24 Ianuarie 1896.

Bancnote rom.	Cump. 9.53	Vênd.	9.56
Argint român.	Cump. 9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orī	Cump. 9.57	Vênd.	9.62
Galbenī	Cump. 5.58	Vênd.	—.—
Ruble rusescī	Cump. 129.—	Vênd.	—.—
Mărcī germane	Cump. 59.—	Vênd.	—.—
Lire turcescī	Cump. 10.80	Vênd.	—.—

Bursa de Bucuresc

din 22 Ianuarie n. 1896.

Valori	Dobênda	Scad. cup.	Cu banī gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	100 3/4
Renta amortisabilă	5%	" "	99.5/8
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	99 --
" " din 1893	5%	" "	99.—
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	95.1/2
" " (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	86 3/8
" " (Impr. de 50 mil	4%	" "	87.
" " (Imp. de 274 m 1890	4%	" "	87.5/8
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	87.—
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	87.--
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 1/4
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	287.-
Oblig. comunei Bucurescī 1883	5%	Ian.--Iul.	94.1/4
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	95 —
Scrisurī fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	91 2/8
" " urbane Bucurescī	6%	" "	100 1/2
" " " "	5%	" "	88 3/8
" " " Iașī . .	5%	" "	80.1/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—.
	V. N		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1595.
Banca agricolă	500	150 v.	208 -.
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	396.-
Naționala de asig. ult. div. 43 le	200	" "	417 -
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	325.-.
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	183. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	105. -
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]	" "	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	[illegible]	" "	—.—
20 francī aur			20.0-

SCOMPTURĪ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurī pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerī	5½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	3½%

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cei împănațī cu frunde de stejar nu se duceau la têrgul mare, nicī, după cum era obiceiul, în direcțiunea corturilor cu mâncărī și bĕuturī, ci trăgeau și ei după carĕle cu fên, pe carī le încungiurau. Apoi începeau în mod bătĕtor la ochī a întreba despre prețul fênului, a têrguī de-a lungul și de-a latul, însĕ fără a ajunge la învoélă.

Uitându-se cine-va, ar mai fi putut vedé, că vênḑătorul și cumpĕrătorul își făceau semne din ochī; ei! dér nimenea nu era să bage de sémă, căcī cui să-i fi picat în minte vre-un gând rĕu, când țéra întrégă se află în deplină liniște!

Românii ștetea pe lângă carĕle cu fên, têrguiau și vorbeau, par'că așteptau pe cine-va, séu ceva; de-odată însĕ trâmbate vestea la ei: *„Porțile cetății se închid! Suntem tradațī! Părăsițī carele, căutațī să scăpațī care cum póte!"*

In același moment începură și tobele a bate alarma prin curțile casarmelor și pe strade. Patrolele și picheturile militare luară direcțiunea spre carĕle cu fên, ajungênd însĕ acolo, aflară numai carĕle, pe când boii și țĕranii nu mai erau.

Patrolele începură a descărca fênul din carĕ, și ce să vedī: în fiă-care car din jos de fên se aflară încărcate pușcī și cărtușe, peste tot o armătură pentru aprópe 7000 de soldațī!

*

La Ciacova, în apropierea Timișorii se făcură pregătirī pentru pedepsirea cu mórte a unui ofițer superior, osândit de tribunalul militar pentru crima conspirațiunei și resvrătirei.

Din tóte părțile Banatului lumea alerga să fiă martor ocular la împlinirea sentinței și să vĕdă teribila scenă.

Spênḑurătórea este gata, gâdele cu ajutătorii sĕi stĕteau la îndemână și așteptau conductul militar, ce se apropia aducênd pe osânditul în mijlocul sĕu.

Se începură formalitățile obicīnuite; de pe tribună, așeḑată sub spânḑurătóre, se publică încă odată sentința tribunalului militar asupra luī *Ion Jiumanca*, fost căpitan în armata imperială, pentru crima de conspirațiune și de seducere a poporului de jos, misera plebs, la rebeliune etc.

Gâdele, în înțelesul legii, și profitând de dreptul sĕu, se rugă de trei-orī pentru pardonarea osânditului, și după tot atâtea rĕspunsurī din partea președintelui, ca: „Pardon e numai la Dumnedeu" se sfîrși în fine și formalitatea cu „frângerea unui băț", aruncându-se bucățile lui la picióre osânditului. Avea să urmeze acum spênḑurarea. Osânditul se întórse însĕ cătră președintele cu rugarea, să-l lase a adresa ultimele cuvinte de rĕmas bun cătră poporul adunat.

Căpitanul Jiumanca cu o voce sonóră și duiósă rosti acum următórele cuvinte cătră popor:

„Românī! Cercarea nóstră pentru eliberare nu a avut succesul dorit! Trădarea unuī strĕin a zădărnicit'o! Dér să nu credețī, că ea a fost fără de folos și să nu desperațī! Pomul sclăviei, crescut în restimp de atâtea sute de anī, nu cade cu una, cu două loviturī! Generațiunī, multe generațiunī vor mai trece, și tote lovind într'ênsul, abia-l vor putĕ scóte din rĕdăcinī!..

„Dér mĕ simț mândru, că Provedința și-a ales modesta mea persónă dintre confrații mei bănățenī, spre a da lovitura cea d'întâiŭ sclăvismului secular, și mor cu sufletul liniștit, sciind că sĕmênța sădită prin mórtea mea în inimile vóstre, va aduce rodul dorit de fiă-care Român bun și doritor de-o sórte mai fericită pentru acest popor blând!...

„Și privind în viitoru-i, par'că vĕd visul vieței mele realisat, vĕd națiunea nóstră unită între sine, o vĕd iubită și respectată de lumea întrégă! Adio! Fraților Românī, nu uitațī în vecī, că sunteți sânge din sângele Scevolilor, al Horațiilor și al Grachilor, și nu încetațī nicī când a lucra din rĕsputerī pentru preamărirea neamului românesc!.. Adio!.. ér Tu, gâde! fă-țī acum datoria!"

Cincī minute trecură și — cadavrul căpitanului Jiumanca se clătina în aer; sufletul sĕu nobil se înalță la ceriu, spre a se uni cu sufletele celorlalțī martirī ai Românismului!

De stat concesionată

II. Loteriă ungară de clasă

din incidentul esposiţiei milenare în Budapesta

120,000 losurĭ cu **45,007** câştigurĭ împărţite în trei clase cu o premie.

Data tragerei losurilor

Pentru Clasa I:	Pentru Clasa II:	Pentru Clasa III:
dela 5 pănă 8 Februarie 1896.	**dela 11 pănă 14 Martie 1896.**	**dela 12 pănă 28 Maiŭ 1896.**

Preţul losurilor valabile pentru una clasă:

1 los întreg	o jumĕtate	1|10 parte	1|20 parte
20 fl.	**10 fl.**	**2 fl.**	**1 fl.**

Preţul losurilor întregĭ valabile pentru tóte 3 clase:

1 los întreg	o jumĕtate	1. a 10 parte	1. a 20 parte
60 fl.	**30 fl.**	**6 fl.**	**3 fl.**

Câştigurile se plătesc în banĭ gata fără nicĭ un scădămênt. Sorţirile se îndeplinesc sub controla statului şi supravegherea unui notar public reg. Anunţăm planul loteriei şi aducem la cunoscinţă publică, că losurĭ sunt de vêndare la colectanţĭ designaţĭ prin afişe cu preţurile originale de sus.

BUDAPESTA, 24 Decemvre 1895.

Direcţia losurilor de clasă ungară.

Cel puţin al treilea los câştigă.

NE MAI POMENITE ŞANSE DE CÂŞTIG

Cel puţin al treilea los câştigă.

oferă de stat concesionata

II. LOTERIE DE CLASĂ UNGARĂ

45,007 câştigurĭ, împărţite în 3 clase cu suma totală de 9,200,000 Coróne.

Cel mai mare câştig în cas favorabil

UN MILION CORÓNE.

Tragerea los. Clasa I:	Tragerea los. Clasa II:	Tragerea los. Clasa III:
dela 5 pănă 9 Februarie 1896.	**dela 11 pănă 14 Martie 1896.**	**dela 12 pănă 28 Maiă 1896.**

Planul câştigurilor. (Clasa I)

Câştigurĭ		Coróne		Coróne
1	à	80000	=	80000
1	„	60000	=	60000
1	„	40000	=	40000
1	„	30000	=	30000
1	„	20000	=	20000
1	„	15000	=	15000
1	„	10000	=	10000
2	„	8000	=	16000
8	„	4000	=	32000
10	„	2000	=	20000
13	„	1000	=	13000
100	„	400	=	40000
860	„	200	=	172000
9000	„	80	=	720000
10,000	Suma câştigurilor			1.268,000

Planul câştigurilor. (Clasa II)

Câştigurĭ		Coróne		Coróne
1	à	100000	=	100000
1	„	60000	=	60000
1	„	40000	=	40000
1	„	30000	=	30000
1	„	20000	=	20000
1	„	15000	=	15000
1	„	10000	=	10000
2	„	8000	=	16000
8	„	4000	=	32000
10	„	2000	=	20000
13	„	1000	=	13000
100	„	400	=	40000
860	„	200	=	172000
9000	„	120	=	1080000
11,000	Suma câştigurilor			1.648,000

Planul câştigurilor. (Clasa III)

Câştigurĭ		Coróne		Coróne
1 Premiu		600000	=	600000
1	à	400000	=	400000
1	„	300000	=	300000
1	„	200000	=	200000
1	„	100000	=	100000
2	„	40000	=	80000
2	„	20000	=	40000
5	„	10000	=	50000
10	„	8000	=	80000
34	„	6000	=	204000
100	„	2000	=	200000
200	„	1000	=	200000
2650	„	200	=	530000
22000	„	150	=	3300000
25,007	câştigurĭ şi 1 premiu, total			6.284,000

Din aceste 57 câştigurĭ principale cel care va eşi la urmă câştigă premiul de 600,000 corone.

Preţul losurilor (valabile pentru I. clasă):

1|1	1|2	1|10	1|20	
20.—	**10.—**	**2.—**	**1.—**	florinĭ.

Losurĭ intregĭ, pentru tóte 3 clase:

1|1	1|2	1|10	1|20	
60.—	**30.—**	**6.—**	**3.—**	florinĭ.

Recomandă şi trimite după primirea banilor, orĭ cu rambursă,

CARL HEINTZE, Budapesta, Szervitatér Nr. 3.

Adresa Telegr.: Lottoheintze, Budapest.

Pentru siguranţă se trimit losurile în epistole RECOMANDATE. Pe lângă preţul original al losurilor sĕ se trimită pentru porto şi lista de tragere 25 kr. — La comande de losurĭ întregĭ 50 cr. pentru porto şi 2 liste de tragere. — La tragerea loteriei 1 Clase ung. au câştigat losurĭ vêndute de mine 400,000, 200,000, 100,000, 80,000, 50,000.

Adresa Telegr.: Lottoheintze, Budapest.